

Reglement for finans- og gjeldsforvaltning

Sør-Aurdal kommune

Vedtatt av kommunestyret:	22.10.2020
Revidert:	01.09.2020
Gjelder fra:	22.10.2020

Innhold

1. Reglementets virkeområde.....	3
1.1 Hensikten med reglementet.....	3
1.2 Hvem reglementet gjelder for.....	3
2. Hjemmel og gyldighet.....	3
2.1 Hjemmel.....	3
2.2 Gyldighet.....	3
3. Forvaltning og forvaltningstyper.....	3
4. Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning	4
5. Generelle rammer og begrensninger	4
6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål	5
6.1. Innskudd i bank	5
6.2. Andeler i pengemarkedsfond	6
6.3. Hvilke typer kortsiktige verdipapirer kan det plasseres i	6
6.4. Felles plasseringsbegrensninger	6
6.5. Rapportering.....	6
7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler.....	7
7.1. Vedtak om opptak av lån.....	7
7.2. Valg av låneinstrumenter	7
7.3. Tidspunkt for låneopptak	7
7.4. Konkurrerende tilbud	7
7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter.....	8
7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak	8
7.7. Rapportering.....	8
8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.....	8
8.1 Formål	8
8.2 Etske retningslinjer.....	10
8.3 Rapportering.....	11
9. Konstatning av avvik og vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	11
9.1 Konstatning av avvik	11

1. Reglementets virkeområde

1.1 Hensikten med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet.

Reglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen i å ta vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfries ved forfall (Kommuneloven § 14–13, 1. ledd).

Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Sør-Aurdal kommune.

2. Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Dette reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22. juni 2018 nr 83 (Kommuneloven § 14-13).
- Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner av 18.11.2019 nr 1520.

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft fra og med 22.10.2020.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instrukser som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Sør-Aurdal kommunes finans- og gjeldsforvaltning.

3. Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene kommuneloven § 14-13, 3. ledd og forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette reglement for finans- og gjeldsforvaltning er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.

- Forvaltning av driftslikviditet, låneportefølje og gjennomføring av låneopptak skal ses i sammenheng.
- Retningslinjer ved avvik fra reglement for finans- og gjeldsforvaltning.
- Forvaltning av driftslikviditet, låneportefølje og gjennomføring av låneopptak skal sees i sammenheng.

4. Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning

Det er et krav at kommunen ikke skal ta vesentlig finansiell risiko i sin finans- og gjeldsforvaltning, herunder bestemmelser for å begrense kommunens refinansieringsrisiko ved opptak av kortsiktige lån, jf Kommuneloven § 14-13.

Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en *rimelig avkastning* samt *stabile og lave netto finansieringskostnader* for kommunens aktiviteter innenfor *definerte risikorammer*.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til en hver tid ha likviditet til å dekke løpende forpliktelser.
- Ved forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål skal det legges vekt på lav finansiell risiko og høy likviditet.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud.
- Sør-Aurdal kommune har p.t ikke kraftfond, skogfond eller andre øremerkede midler som **skal** forvaltes med lang tidshorison. Kommunen må derfor foreta en løpende likviditetsvurdering om deler av ledig likviditet skal/kan plasseres i lang tidshorison, og da må kravene om plassering ihht dette reglementets § 8.1 om forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva følges. P.t har ikke dette vært aktuell problemstilling og kommunen har p.t ingen plasseringer med lang tidshorison.

5. Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette reglement for finans- og gjeldsforvaltning, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansiell risiko, jfr. kommunelovens § 14-13.
- Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Det skal i kommunen være kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning som til enhver tid er tilstrekkelig for at kommunen kan utøve sin finansforvaltning i tråd med sitt finansreglement. Dette gjelder også når kommunen kjøper finans- og gjeldsforvaltningstjenester fra andre.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Det påligger

kommunedirektøren en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.

- Kommunedirektøren skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Det tilligger kommunedirektøren å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Det tilligger kommunedirektøren med hjemmel i dette reglement for finans- og gjeldsforvaltning, å utarbeide nødvendige fullmakter/instrukser/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finans- og gjeldsforvaltning.

Bruk av derivater

Kommunen kan kun benytte seg av derivater til sikring av låne- eller plasseringsporteføljen. Det er kun tillatt å benytte produkter som spesifikt er definert i dette reglementet og det skal klart fremgå hva det enkelte derivat skal sikre.

Plassering av Sør-Aurdal kommunes midler i verdipapirer, skal skje iht. etiske kriterier. Kriteriene er beskrevet under plassering av langsiktige finansielle aktiva, pkt 8.2.

Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet), gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler, samt langsiktige finansielle aktiva omtales i fortsettelsen hver for seg.

6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) kan plasseres i bankinnskudd, pengemarkedsfond og rentebærende verdipapirer med kort løpetid. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum internasjonal kredittrating A- eller tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet.

Kommunens driftslikviditet skal plasseres i kommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre større spare- eller forretningsbanker med forvaltningskapital som overstiger NOK 1 mrd kroner.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål kan plasseres etter følgende retningslinjer:

6.1. Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 12 måneder
- b) Et enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn NOK 10 mill

6.2. Andeler i pengemarkedsfond

For plassering i pengemarkedsfond gjelder følgende:

- a) Midler kan kun plasseres i fond forvaltet av selskap med bred verdipapirforvaltning og som inngår som en del av anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b) Det kan ikke plasseres mer enn NOK 10 mill i et enkelt pengemarkedsfond.
- c) Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene som benyttes, og midlene skal alltid være tilgjengelige på få dager.
- d) Samlet gjennomsnittlig løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i et enkelt pengemarkedsfond skal ikke overstige 1 år.
- e) Fondet må tilfredsstillende de samme kredittrisikokravene som gjelder for direkteinvesteringer.

6.3. Hvilke typer kortsiktige verdipapirer kan det plasseres i

- Stat
- Kommune og fylkeskommune
- Bank/finans
- Kraft

6.4. Felles plasseringsbegrensninger

- Kommunens samlede innskudd i bank/kredittinstitusjon (inkl. direkte eie av verdipapirer utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikke overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital.
- Kommunens eierandel i et pengemarkedsfond skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital.

6.5. Rapportering

Kommunedirektøren skal minst tre ganger pr år legge frem rapporter for kommunestyret som viser forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.

Kommunedirektøren skal etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal angi følgende:

- Rapportene skal inneholde en beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko.
- Rapportene skal inneholde en nærmere beskrivelse om hvordan aktiva og passiva er sammensatt.
- Rapportene skal vise markedsverdien for aktiva, både samlet og for hver gruppe av ulike typer aktiva.

- Rapportene skal vise verdien for passiva, både samlet og for hver gruppe av ulike typer passiva. I tillegg skal rapportene opplyse om løpetiden for passiva, og om verdien av lån som forfaller og som må refinansieres innen 12 måneder.
- Rapportene skal inneholde en beskrivelse av vesentlige markedsendringer og endringer i kommunens finansielle risiko, og det skal gis en vurdering av dette. I tillegg skal rapportene inneholde en beskrivelse av aktuelle markedsrenter og kommunens egne rentebetingelser.
- Hvis det oppstår avvik mellom kravene i reglement for finans- og gjeldsforvaltning og den faktiske forvaltningen, skal dette angis i rapportene.

7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

7.1. Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slik vedtak skal som minimum angi :

- Sum lånefinansiering

Maksimalt låneopptak er vedtatt sum lånefinansiering fratrukket ubrukte lånemidler pr. 1.1 i regnskapsåret.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak kan kommunedirektøren gjennomføre låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår, og for øvrig forvaltning av kommunens innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 14-14 om låneopptak.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

Kommunedirektøren er ansvarlig for at betalt avdrag på lån minst tilsvarer minste tillatte avdrag på lån jf. kommuneloven § 14-18.

7.2. Valg av låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Refinansieringsrisikoen må defineres før en går inn på avtale om sertifikatlån. Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån).

7.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

7.4. Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Det skal normalt innhentes minst 2 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere.

7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling. Låneforvaltningen skal skje innenfor akseptabelt risikonivå med et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabile lånekostnader.

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende;

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering og forfall.
- b) I utgangspunktet bør minimum 1/3 av gjeldsporteføljen ha flytende rente (rentebindig kortere enn ett år). Kommunedirektøren må utover dette vurdere fastrente ihht markedssituasjonen. Med fast rente menes det at renta er fast utover 1 år. Den delen av gjeldsporteføljen som har fast rente, bør bli fordelt ett til ti års segmentet på en slik måte at kommunen får lavest mulig refinansieringsrisiko.

For å oppnå ønsket rentebinding, gis det anledning til å ta i bruk framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumentene kan benyttes for å endre renteesponeringen for lånegjelden. Forutsetningen for å gå inn i slike kontrakter skal være at en totalvurdering av forventa renteutvikling og risikoprofil på et bestemt tidspunkt, tilsier at slik endring er ønskelig.

7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende;

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere långivere.

7.7. Rapportering

Her vises det til krav under rapportering i pkt 6.5. De samme kravene vil gjelde her.

8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

8.1 Formål

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre en langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne i Sør-Aurdal kommune et godt tjenestetilbud.

Tidshorisont: Finansielle midler som defineres som langsiktige finansielle aktiva bør ha en tidshorisont på minimum 3 - 5 år.

Avkastningskrav: Midlene skal investeres i verdipapirmarkedet med formål å ivareta realverdien samt å oppnå høyest mulig risikojustert avkastning.

Bufferfond: Til tross for en lang tidshorison bør det gjøres en totalvurdering av hvor store fluktasjoner kommunen kan tåle fra et år til et annet. Urealiserte tap i langsiktige finansielle aktiva vil påvirke de årlige driftsresultatene, og denne effekten skal fastsettes i etableringen av aksjeandelen. Det skal søkes å bygge opp et bufferfond som kan benyttes til å dekke år med manglende avkastning. Bufferfondet er øremerket til å dekke manglende avkastning i forvaltningen av langsiktige aktiva.

Aktivasammensetning:

Aksjemarkedet (30%) Max: 35% Min: 0%		Rentemarkedet (70%) Max: 100 % Min: 65 %	
Utlandet (15 %) Max:20 % Min:0 %	Norge (15 %) Max:30 % Min:0 %	Utlandet (0%)	Norge (100 %)

Kommunen kan plassere 30 % av langsiktige finansielle aktiva i aksjemarkedet, og 70 % i rentemarkedet. Videre skal plasseringene i begge markedene fordeles på Norge og utlandet etter tabellen over. Kommunen skal i samarbeid med forvalter utarbeide retningslinjer for måling og rapportering.

Det er ikke anledning til å investere i hedgefond, "private equity", belånte eiendomsfond eller aksjer som ikke er børsnotert. Det er ikke anledning å investere i strukturerte renteprodukter, rentepapirer i fremvoksende markeder eller obligasjoner med høy risiko, dvs med rating dårligere enn BBB-.

Porteføljene skal rebalanseres årlig, eller når minimums- og maksimumsgrensen er brutt.

Det skal i kommunen være kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning som til enhver tid er tilstrekkelig for at kommunen kan utøve sin finansforvaltning i tråd med sitt finansreglement. Dette gjelder også når kommunen kjøper finans- og gjeldsforvaltningstjenester fra andre.

Renterisiko: Risikoen for endring i markedsverdien av aktiva som plasseres i rentemarkedet som følge av renteendringer skal være moderat. Gjennomsnittelig rentebinding på plasseringer i rentemarkedet skal ligge mellom 2 og 4 år.

Lav likviditets – og kredittrisiko: Siden aktivaene plasseres langsiktig vil det være mulig å godta noe høyere risiko enn ved plassering av ledig likviditet. Likviditets- og kredittrisiko skal likevel hensyntas før avkastning.

Rammer for utstedere av rentebærende papirer: For investeringer i rentemarkedet fastsettes følgende maksimums- og minimumsrammer innenfor de ulike utstedersektorer:

Sektor	Rammer	
	Min	Max
1. Stat	0 %	100 %
2. Bank (innskudd og verdipapirer)	0 %	100 %
3. Kommune / kraft	0 %	50 %
4. Kredittforetak og finansinstitusjoner	0 %	70 %
5. Industriselskaper	0 %	40 %
6. I livselskaper	0 %	40 %

Stat og statsgaranterte lån utstedt av EØS-stater (inkl. lån i Kommunalbanken som er statsgarantert) samt lån i norske statsforetak.

Kommunen står fritt til å investere bankinnskudd opptil NOK 2 millioner i alle norske spare- og forretningsbanker, herunder norske datterselskaper av utenlandske banker og OBOS som er fullverdige medlemmer av Bankenes sikringsfond.

Innskudd over NOK 2 millioner og verdipapirinvesteringer skal skje i *banker* med en forvaltningskapital over NOK 1 mrd og med tilfredsstillende margin til minimum egenkapital tilsvarende det til enhver tid gjeldende krav fra norske myndigheter.

Fylkeskommuner og kommuner, eller lån til virksomheter garantert av fylkeskommune eller kommune (inkl. lån i kraftverk med fylkeskommunal/ kommunal garanti).

Kredittforetak og finansinstitusjoner (herunder livselskap) med en forvaltningskapital over NOK 1 mrd, og minimum egenkapital tilsvarende kravet for banker.

Industriselskaper, det kan investeres i rentebærende gjeld utstedt av industriselskaper med høy kredittverdighet.

Verdipapirer utstedt av en enkelt utsteder skal maksimalt utgjøre 10 % av porteføljen. Begrensningen gjelder også to eller flere utstedere med felles og/eller gjensidig innflytelse. Begrensninger gjelder ikke for plasseringer i stats- og kommunegaranterte produkter og bankinnskudd hos kommunens hovedbankforbindelse.

Aksjeinvesteringer: Plasseringene i aksjemarkedet skal forvaltes nært opp mot en kjent referanseindeks som sikrer en god spredning mellom ulike sektorer og regioner og bidra til en veldiversifisert portefølje.

8.2 Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens Pensjonsfond Utland, skal være retningsgivende for Sør-Aurdal kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltningen.

Sør-Aurdal kommune vil påse at samarbeidende forvaltere er informert om både forvaltningsrammer og etiske retningslinjer i kommunens reglement for finans- og gjeldsforvaltning.

Annet eksempel på etiske regler

Omdømmerisikoen til kommunen skal reduseres til et minimum. Kommunen skal derfor søke å unngå å plassere midler i forvaltningsmiljøer eller fond som medvirker til uetiske handlinger eller unnlater, for eksempel krenkelser av grunnleggende humanitære prinsipper, krenkelser av menneskerettighetene, korrupsjon eller alvorlige miljøødeleggelser.

8.3 Rapportering

Her vises det til krav under rapportering i pkt 6.5. De samme kravene vil gjelde her.

9. Konstatning av avvik og vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

9.1 Konstatning av avvik

Det skal etableres administrative rutiner som sørger for at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med reglement for finans- og gjeldsforvaltning, gjeldende lover og denne forskrift, og at finans- og gjeldsforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Det skal etableres rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko, herunder refinansieringsrisiko ved opptak av lån, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Ved konstatning av avvik mellom faktisk finans- og gjeldsforvaltning og finansreglementets rammer skal slikt avvik og eventuelle økonomiske konsekvenser rapporteres til kommunestyret straks de er kjent for kommunedirektøren, for behandling av hvordan avviket skal lukkes. Kommunestyret skal deretter gjøre vedtak om hvordan avviket skal håndteres.

9.2 Kvalitetssikring

Finans- og gjeldsforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om reglement for finans- og gjeldsforvaltning legger rammer for en finans- og gjeldsforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finans- og gjeldsforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutiner for å avdekke avvik fra reglement for finans- og gjeldsforvaltning.

Kommunedirektøren pålegges ansvar for at slik ekstern vurdering innhentes.

Kvalitetssikring av reglement for finans- og gjeldsforvaltning skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret reglement for finans- og gjeldsforvaltning. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene.